

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Ανθρωπιστικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Μεταπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ Α'	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και ερευνητικές ασκήσεις	3	15	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδίκευσης γενικών γνώσεων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://history.ionio.gr/postgraduate/documentation/studies/modern-history/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα</p> <p>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</p> <p>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>Με την ολοκλήρωση διδασκαλίας της ενότητας «Κοινωνική Ιστορία και Ιστοριογραφία», οι φοιτητές θα έχουν έρθει σε επαφή με ορισμένα από τα νεότερα ρεύματα της ιστορικής σκέψης και μεθοδολογίας. Ειδικότερα, θα είναι σε θέση να περιγράψουν και να κατανοήσουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Την ιστορική εξέλιξη των βασικών εννοιών και ερωτημάτων της νεότερης κοινωνικής θεωρίας. - Τα κύρια διανοητικά ρεύματα που οδήγησαν στη γέννηση της σύγχρονης ιστοριογραφίας.

- Τη σημασία της Γαλλικής Επανάστασης ως τομής στην ευρωπαϊκή ιστορική συνείδηση.
- Την ιστοριογραφία της Ελληνικής Επανάστασης και τις εθνικές ιστοριογραφίες των βαλκανικών λαών.
- Τους πολιτικούς, κοινωνικούς και διανοητικούς όρους υπό τους οποίους επιχειρήθηκε να ενσωματωθεί η μαρξιστική σκέψη στην ελληνική ιστοριογραφία.

Σε αυτό το πλαίσιο, επιδίωξη του μαθήματος είναι η ανάπτυξη της συνδυαστικής και αναλυτικής ικανότητας των φοιτητών, ο εμπλουτισμός του μεθοδολογικού τους οπλοστασίου καθώς και η ευαισθητοποίησή τους σε θέματα κοινωνικής και πολιτισμικής ιστορίας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Άλλες...

Αυτόνομη εργασία, ομαδική εργασία, εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον, παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών, σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα, επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου, άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής, προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οι παραδόσεις είναι διαρθρωμένες ως εξής:

1. Η ιστοριογραφία της Ελληνικής Επανάστασης

(Διδάσκων: Σίμος Μποζίκης)

Παρουσιάζονται οι κυριότεροι σταθμοί στην ιστοριογραφία της Ελληνικής Επανάστασης στα 50, τα 100, τα 150 και τα 200 χρόνια από το 1821, τοποθετούνται μέσα στο πλαίσιο του ιστοριογραφικού ενδιαφέροντος για τη νεότερη και σύγχρονη Ελλάδα και αναλύονται από μεθοδολογική άποψη με άξονα τις ευρύτερες κατευθύνσεις στους κόλπους της ευρωπαϊκής ιστοριογραφίας.

2. Οι εθνικές ιστοριογραφίες των βαλκανικών λαών

(Διδάσκουσα: Αγγελική Μουζακίτη)

Στο πλαίσιο αυτής της ενότητας χαρτογραφείται η σύνθετη πορεία διαμόρφωσης των βαλκανικών ιστοριογραφιών από την εποχή της συγκρότησης των εθνοκεντρικών μεγάλων αφηγήσεων κατά τον 19^ο αιώνα μέχρι τα σύγχρονα ιστοριογραφικά σχήματα. Έμφαση δίνεται στη ρουμανική ιστοριογραφική παραγωγή και συγκεκριμένα σε βασικές ιστοριογραφικές εξελίξεις και ρεύματα που επηρέασαν προσλήψεις και ερμηνείες του μακρινού και πρόσφατου ιστορικού παρελθόντος. Με επίκεντρο τις ελληνο-ρουμανικές σχέσεις και τα κρίσιμα ιστορικά γεγονότα της εξέγερσης του 1821 στη Μολδοβλαχία, επιχειρείται η ερμηνεία των μεταγενέστερων ρουμανικών ιστοριογραφικών προσλήψεων και των κυρίαρχων ρουμανικών ιστορικών προτύπων νοηματοδότησης και αναπαράστασης

της ταυτότητας και ετερότητας και η ένταξή τους στα εκάστοτε κοινωνικά, πολιτισμικά, ιδεολογικά και πολιτικά συμφραζόμενα.

3. Γαλλική Επανάσταση: Ιστοριογραφικές προσεγγίσεις και φιλοσοφικές ερμηνείες (Διδάσκουσα: Φωτεινή Βάκη)

Επιχειρείται καταρχάς η εννοιολογική οριοθέτηση του όρου «επανάσταση» σε σχέση με τις προ-νεωτερικές στάσεις και εξεγέρσεις και υπογραμμίζεται η ταυτότητα των νεωτερικών Επαναστάσεων του 18ου αιώνα ως μια ριζικά «νέα αρχή» προσανατολισμένη στο ιδεώδες της ελευθερίας. Εξετάζονται επιπλέον οι ιστοριογραφικές προσλήψεις και φιλοσοφικές ερμηνείες της Γαλλικής Επανάστασης. Συγκεκριμένα, οι διαλέξεις επικεντρώνονται στην συντηρητική ερμηνεία της Γαλλικής Επανάστασης από τους de Maistre και Burke, στην κριτική που ασκούν οι Kant και Hegel στην περίοδο της Τρομοκρατίας, και στην ερμηνεία της Γαλλικής Επανάστασης από τους ουτοπικούς σοσιαλιστές του 19^{ου} αιώνα. Τέλος, οι διαλέξεις θα αναδείξουν σύγχρονες φιλοσοφικές κριτικές της Γαλλικής Επανάστασης, κυρίως από τη H. Arendt.

4. Κοινωνική θεωρία και ιστοριογραφία (Διδάσκουσα: Φωτεινή Βάκη)

Ο νεωτερικός κόσμος ως το προϊόν μιας διπλής επανάστασης, της γαλλικής Επανάστασης και της βρετανικής βιομηχανικής επανάστασης αυτό-κατανοείται ως ριζικά νέα εποχή που δεν αναζητεί τη νομιμοποίησή της σε αρχές που συνήγαγε από το παρελθόν αλλά αντίθετα, προχωρά στη δική της αυτό-δικαιολόγηση. Η ιδεολογία της προόδου και το νέο επιστημονικό μοντέλο του 17^{ου} αιώνα, η μέθοδος του οποίου επιτελεί κρίσιμο ρόλο στην συστηματική μελέτη των ηθών, υπό την ευρεία έννοια των παθών της ανθρώπινης φύσης και των κοινωνικών θεσμών που γεννούν, είναι τα κανονιστικά θεμέλια της νεωτερικότητας. Οι διαλέξεις αποσκοπούν στην ανάδειξη της επίδρασης των παραπάνω στα ερμηνευτικά σχήματα της φιλοσοφίας της Ιστορίας του 18^{ου} αιώνα. Έμφαση θα δοθεί στο «αόρατο χέρι» του A. Smith ως μεταφορά της ετερογονίας των σκοπών και της «αυθόρμητης τάξης» (spontaneous order) καθώς και στο *Πνεύμα των Νόμων* του Montesquieu που συνιστά κατ' ουσίαν το σημείο εκκίνησης της κοινωνικής θεωρίας.

5. Μεταποικιακή ιστορία και ιστοριογραφία: η περίπτωση της Βρετανίας (Διδάσκουσα: Αθηνά Συριάτου)

Πώς αντιμετώπισαν οι Βρετανοί την αυτοκρατορίας τους; Ποιες ήταν οι αντιλήψεις για την χρησιμότητα το κύρος και την αίγλη που έδινε στον εθνικό εαυτό; Τι σήμαινε η σταδιακή απώλειά της μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και με ποιους τρόπους προσπάθησαν να αναπληρώσουν την σχέση με τις πρώην αποικίες; Μπόρεσε τελικά η φωνή των αποικιοκρατούμενων να βρει μια θέση στην ιστορία της Βρετανίας; Αυτά είναι μερικά ερωτήματα που θα αναλύσουμε στο μάθημα αυτό κάνοντας μια αναδρομή στην ιστοριογραφία του 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα σε κύρια ιστοριογραφικά ρεύματα τα οποία σκιαγραφούν την σχέση του έθνους με την αυτοκρατορία.

6. Ελληνική μαρξιστική ιστοριογραφία (Διδάσκων: Νίκος Κοκκομέλης)

Στο μάθημα εξετάζονται οι οδοί μέσω των οποίων η ελληνική μαρξιστική ιστοριογραφία επεξεργάστηκε την έννοια και το περιεχόμενο του εθνικού φαινομένου από το 1907, όταν ο Γεώργιος Σκληρός εκδίδει *Το Κοινωνικόν μας Ζήτημα*, μέχρι το 1957, όταν τελειώνει το έργο του Γιάννη Κορδάτου.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο / εξ αποστάσεως εκπαίδευση και υποστήριξη</p>	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Χρήση powerpoint, προβολή οπτικο-ακουστικού υλικού.</p>	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	<p>Διαλέξεις/παρακολούθηση, προετοιμασία, συμμετοχή</p>	<p>40</p>
	<p>Παρακολούθηση διαλέξεων από άλλα μαθήματα του ΠΜΣ στα οποία ο φοιτητής δεν αξιολογείται αλλά των οποίων η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική</p>	<p>15</p>
	<p>Μελέτη βιβλιογραφίας</p>	<p>100</p>
	<p>Ασκήσεις</p>	<p>60</p>
	<p>Συγγραφή τελικής εργασίας</p>	<p>120</p>
	<p>Συνεργασία με διδάσκοντες</p>	<p>40</p>
	<p>Σύνολο Μαθήματος</p>	<p>375 ώρες</p>
	<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<p>Η γλώσσα αξιολόγησης είναι τα ελληνικά. Μέθοδοι αξιολόγησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γραπτή εργασία • Ατομικές και ομαδικές ασκήσεις • Προφορικές παρουσιάσεις στην τάξη

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Η ιστοριογραφία της Ελληνικής Επανάστασης

Χρήστος Λούκος, «Η Επανάσταση του 1821: από κυρίαρχο αντικείμενο έρευνας και διδασκαλίας, στην υποβάθμιση και σιωπή», *Πρακτικά του Δ' Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας Ιστοριογραφία της νεότερης και σύγχρονης Ελλάδας 1833-2002*, τ. Α', Αθήνα 2004, σ. 579-594.

Αντώνης Λιάκος, «Η νεοελληνική ιστοριογραφία το τελευταίο τέταρτο του εικοστού αιώνα», *Σύγχρονα Θέματα* 76-77 (2001) 72-91.

Georg Iggers, *Η ιστοριογραφία στον 20ο αιώνα*, εκδ. Νεφέλη 2006.

Τάσος Γριτσόπουλος, «Ιστοριογραφία του Αγώνος», *Μνημοσύνη* 3 (1970-1971) 33-235.

Μιχαήλ Β. Σακελλαρίου, «Η θέση του 1821 στην ελληνική Ιστορία», *Θέματα Νέας Ελληνικής Ιστορίας*, τ. Β, Αθήνα 2011.

Νίκος Ροτζώκος – Διονύσης Τζάκης, «Το “άλλο” Εικοσιένα: από τον Νικόλαο Σπηλιάδη στον Γιάννη Κορδάτο», *Πρακτικά ΙΓ' Επιστημονικής Συνάντησης, Τομέα ΜΝΕΣ, Τμήματος Φιλολογίας ΑΠΘ, Μνήμη Παναγιώτη Μουλά, Αθήνα 2014*, σ. 150-162.

Οι εθνικές ιστοριογραφίες των βαλκανικών λαών

Jelavich, B.(2006). *Ιστορία των Βαλκανίων Ι. 18^{ος}-19^{ος} αιώνας*. Μτφρ. Χριστίνα Δεληστάθη. Αθήνα: Πολύτροπον.

Δημάση, Μ.-Μουζακίτη, Α.(2022). Η εξέγερση στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες το 1821 στα σημερινά ελληνικά και ρουμανικά σχολικά εγχειρίδια Ιστορίας: Συγκριτική ανάλυση και κριτική αποτίμηση. Στο Μανόλης, Γ. Βαρβούνης- Θ. Κούγκουλος (επιμ.), *Ελληνισμός και Βαλκάνια-αμφίδρομες σχέσεις: γλώσσα, ιστορία, λογοτεχνία, πολιτισμός(1453-2019)* Πρακτικά 4^{ου} Συνεδρίου των Νεοελληνιστών των Βαλκανικών Χωρών, Κομοτηνή, 22-24 Νοεμβρίου 2019, Τόμος Γ1, Κομοτηνή: Παρατηρητής της Θράκης, 378-393.

Μανιός, Γ.(2021). ΜΑΖΙ Ή ΑΠΕΝΑΝΤΙ; ΡΟΥΜΑΝΙΚΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ 1821. Στο Α. Λυμπεράτος(επιμ.), *Οι Βαλκανικές Αναγνώσεις του 1821*, Αθήνα: Μέλισσα, 98-138.

Νυσταζοπούλου-Πελεκίδου, Μ. (2000).*Οι Βαλκανικοί Λαοί. Από την τουρκική κατάκτηση στην εθνική αποκατάσταση (14^{ος}-19^{ος})*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Petrescu, S. (2014). *Οι Έλληνες ως «Άλλοι» στη Ρουμανία. Η εσωτερική οικοδόμηση του Ρουμανικού Έθνους-Κράτους κατά τον Δέκατο Ένατο Αιώνα και οι Έλληνες*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

Σταματόπουλος, Δ.(2009). *Το Βυζάντιο μετά το Έθνος. Το πρόβλημα της συνέχειας στις βαλκανικές ιστοριογραφίες*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Σφέτας, Σπ.(2011).*Εισαγωγή στη Βαλκανική Ιστορία. Τόμος Α'. Από την Οθωμανική κατάκτηση των Βαλκανίων μέχρι τον Α΄Παγκόσμιο Πόλεμο(1354-1918)*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Tismaneanu, V.(2003). *Stalinism for all Seasons. A political history of Romanian Communism.* University of California Press.

Τιράυ, Μ.(2015). *Ορθόδοξη συνείδηση και εθνική ταυτότητα στα Βαλκάνια(1700-1821).* Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

Verdery, C.(1991). *National Ideology under Socialism. Identity and Cultural Politics in Ceausescu's Romania.* University of California Press.

Γαλλική Επανάσταση: Ιστοριογραφικές προσεγγίσεις και φιλοσοφικές ερμηνείες

Arendt, H., (2006). *Περί Επανάστασης.* Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Burke, E., (2010). *Στοχασμοί για την Επανάσταση στη Γαλλία.* Αθήνα: Σαββάλας.

Hegel, G. (2006). *Ο Λόγος στην Ιστορία. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία της Ιστορίας.* Αθήνα: Μεταίχμιο.

Kant, I., (2013). *Η Μεταφυσική των Ηθών.* Αθήνα: Σμίλη.

Traverso, E., (2022). *Επανάσταση. Διανοητική και Πολιτισμική Ιστορία.* Αθήνα: Εκδόσεις του εικοστού πρώτου.

Κοινωνική θεωρία και ιστοριογραφία

Βάκη, Φ., (2012). *Η πρόοδος στον Διαφωτισμό: Πρόσωπα και προσωπεία.* Αθήνα: Ευρασία.

Craib, I., (2012). *Κλασική κοινωνική θεωρία: Μια εισαγωγή στη σκέψη των Μαρξ, Βέμπερ, Ντυρκέμ, Ζίμμελ.* Αθήνα: Παπαζήσης.

Hirschman, A., (2003). *Τα πάθη και τα συμφέροντα: Πολιτικά επιχειρήματα υπέρ του καπιταλισμού πριν από τον θρίαμβό του.* Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.

Μοντεσκιέ (2006). *Το Πνεύμα των Νόμων.* Αθήνα: Γνώση.

Pocock, J.G.A., (1985). *Virtue, Commerce and History.* Cambridge: Cambridge University Press.

Smith, A., (1976). *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations.* Οξφόρδη: Clarendon Press.

Μεταποικιακή ιστορία και ιστοριογραφία: η περίπτωση της Βρετανίας

Catherine Hall, Keith McClelland, *Race. Nation and Empire. Making Histories, 1750 to the present,* Manchester University Press, 2010.

Stephen Howe, (ed.) *The New Imperial Histories Reader,* Routledge 2010.

Catherine Hall, Sonia O Rose, (eds.) *At Home with empire. Metropolitan Culture and the Imperial World,* Cambridge University Press 2011.

Stuart Ward, (ed.) *British Culture and the end of the Empire,* Manchester University Press, 2001.

Bernard Porter, *Absent Minded Imperialists. Empire Society and Culture in Britain*, Oxford University Press, 2004.

Andrew Thompson, *The empire Strikes Back? The Impact of Imperialism on Britain from the Mid-Nineteenth Century*, Longman Harlow, 2005.

Ελληνική μαρξιστική ιστοριογραφία

Μισέλ Λεβί, *Το εθνικό ζήτημα. Από τον Μαρξ μέχρι σήμερα.*, Στάχυ, Αθήνα, 1993.

Αντώνης Λιάκος, *Πώς στοχάστηκαν το έθνος αυτοί που ήθελαν να αλλάξουν τον κόσμο*, εκδόσεις Πόλις, Αθήνα, 2005.

Παναγιώτης Νούτσος (επιμ.), *Η σοσιαλιστική σκέψη στην Ελλάδα από το 1875 ως το 1974*, Γνώση, Αθήνα, 1994.

Φίλιππος Ηλιού, «Η ιδεολογική χρήση της ιστορίας», *Αντί*, τ. 46, Αθήνα, 1976.

Γιάννης Κουμπουρλής, «Γ. Σκληρός. Η ταξική πάλη στην υπηρεσία της εθνικής ολοκλήρωσης», *Δοκιμές*, τ. 5, Άνοιξη 1997.

Efi Gazi, *Scientific National History. The Greek Case in Comparative Perspective (1850-1920)*, Frankfurt: Peter Lang, 2000.